

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Načelne odločbe c. kr. deželnega, rekurznega sodišča v Ljubljani I. 1900.

R III 1/00 dne 4. januarja — Nepričakovan dogodek, ki utemelji postavitev v prejšnji stan, je to, ako odvetnik, ki se zaradi malenkostnega spornega predmeta brani zastopati svojo stranko pri ustni razpravi zunaj svojega domovališča, le-to stranki s pravočasnim in priporočenim pismom naznani, češ da naj narok opravi sama, ako pa stranka ne pride pravočasno na pošto po naznanjeno jej pismo in tako tudi ne k naroku.

R III. 11/00 dne 19. januarja. — Dokler terjatev upnika nasproti dolžniku ni izvršljiva, tako dolgo tudi še ne nastane izpodbojna pravica upnikova nasproti sopogodniku dolžnikovemu, in ker take pravice ni, je tudi nedopustna vsaka začasna odredba po zmislu §-a 378 izvrš. r.

R III 24/00 dne 3. februarja. — Stroške, ki nastanejo povodom predloga zahtevajočega upnika, da naj zavezanec pod prisego napove svoje premoženje (§ 47 izvrš. [r.], je tedaj, kedar se predlogu ugodi, pripoznati zahtevajočemu upniku kakor izvršilne stroške, a ni mu jih odreči zategadelj, ker je imela zaprisežena napoved premoženja negativen uspeh in ker tako stroški niso bili taki stroški izvršilnega postopanja, ki so potrebni za uresničbo prava.

R III. 25/00 dne 15. februarja. — Kolikor notarjem zastopanje strank v spornih stvareh hoče biti reden vir pridobivanja, niso potem upravičeni za takšna zastopstva, in nanje niso vporabne določbe odvetniškega tarifa; soditi jih je le za navadne pooblaščenke in jim je tudi le v tem zmislu priznavati nagrado (§ 42, odst. II. c. pr. r.)

R III. 26/00 dne 1. februarja. — Predlog najemodavca, da naj se shranijo sodno popisana »illata et invecata«, se da presojati jedino le s stališča začasne odredbe v zavarovanje zaostale najeminske terjatve (§ 379, št. 1. izvrš. r.); za izpričanje nevarnosti pa ne zadošča domneva, da se utegne izgubiti terjatev vsled

slabih gmotnih razmer dolžnikovih; marveč izkazati je verjetnost, da dolžnik deluje na direktno poslabšanje svojih gmotnih razmer in da se tako upnik v nevarnost spravlja.

R III. 48/00 dne 20. marca. — Če se proti osebi, katere bivališče je neznano, vloži opominjevalna tožba in obenem zahteva, da naj se izda pogojno plačilno povelje ter vroči kuratorju »ad actum«, v slučaju upora pa določi ustna sporna razprava — v tem slučaju je takoj uvesti zakonito postopanje z razpisom naroka za sporno razpravo, nadalje postaviti tožencu kuratorja »ad actum« in le-temu vročiti opominjevalno tožbo.

R III. 61/00 dne 22. marca. — Če se prodajno postopanje ustavi po §-ih 282 in 200 št. 3 izvrš. r., tedaj treba, da se obdrži zastavna pravica (§ 256 odst. 2. izvrš. r.), predlagati na novo dovolitev prodaje tekom jednega leta od dne opravljene rubežni naprej in potem nadaljevati izvršilno postopanje v pravem redu.

R III. 62/00 dne 22. marca. — Pravica zakonskega družeta do razveljavljenja ženitnih pogodeb, opirajoča se na § 1264 o. d. z., nastane šele v trenutku, ko sodišče izreče sodbo za ločitev; med ločitveno pravdo pa se predlogu te ne še nastale pravice ne more ugoditi.

R III. 70/00 dne 9. aprila. — R III. 103/00 dne 9. maja. — R III. 317/00 dne 31. decembra. — Če se hoče od obremenjenega zemljiškoknjižnega telesa odpisati vse sestavine brez prenosa bremen na odpisane kose in sicer v ta namen, da bi se tako dosegel izbris prvotnega vložka z bremeni vred (§ 8 o. z. z.) — tedaj to ne zavira uvedbe pozivnega postopanja po zmislu zakona od 6. februarja 1869 št. 18 drž. zak. in tudi ne odpisa vseh sestavin od prvotnega posestva, ako namreč tabularni interesentje ne ugovarjajo zoper bremen prosti odpis. Vložek prvotnega posestva je po izvršenem odpisu izbrisati po zmislu §-a 3 zadnjega odstavka obč. zemlj. zakona.

R III. 117/00 dne 28. maja. — Ko izvršilni organ opravi žepno rubežen in odvzame pri zavezancu dobljeno gotovino ter jo zajedno izroči navzočnemu zahtevajočemu upniku, je izvršilno postopanje končano in tožba po zmislu §-a 37 izvrš. r. ni nič več dopustna. Za vindikacijsko oz. odškodninsko tožbo lastnika gotovine, ki se je odvzela zavezancu, ni eksekucijsko sodišče

(§ 17 izvrš. r.) pristojno, ampak sodišče splošne podsodnosti toženega zahtevajočega upnika.

R III. 138/00 dne 11. junija. — Če tudi določba §-a 42 odst. 2. c. pr. r. ne velja za zahteve, ki jih radi povračila stroškov stavijo stranke, zastopane po finančni prokuraturi, vendar ne izhaja niti iz §-a 42 c. pr. r., niti iz člena XXXII. uvod. zak. k civ. pr. r., da bi za odmero stroškov pri takih zastopstvih bil merodaven odvetniški tarif; stroške v takih slučajih določi sodnik po svojem prostem prevdarku. (Glej pa odločbo najvišjega sodišča v »Gerichtshalle« str. 402 ex 1901.)

R III. 143/00 dne 28. junija. — Zahtevajoči upnik ne more proti svojemu dolžniku, kateremu je zapuščinsko sodišče prisodilo zemljišče, še na zapustnika prepisano, temeljem zvršilnega, izvršljivost njegove terjatve ugotavljajočega naslova staviti izvršilnega predloga, naj bi se v zmislu §-a 350 c. pr. r. vknjižila lastninska pravica zavezančeva pri podedovanem zemljišču in potem njemu dovolila eksekucija s prisilno osnovo zastavne pravice po vknjižbi zastavne pravice v prid njegove izvršljive novčne terjatve. Prvi del takega izvršilnega predloga je, ker ni izvršilnega naslova v zmislu §-a 350 izvrš. r., zavrniti, drugemu delu predloga pa je tako ugoditi, da se dovoli eksekucijo s prisilno osnovo zastavne pravice po vknjižbi zastavne pravice na zemljišču, še na zapustnika prepisanem, v prid izvršljive terjatve zahtevajočega upnika proti zavezancu (dediču) z utesnitvijo §-a 822 o. d. z.

R III. 155/00 dne 28. junija. — Tridnevni rok, ki ga ima stranka po §-u 347 c. pr. r., da lahko zahteva odločbo sodišča, začne teči z dnevom, ki nastopi po določitvi povračila, ne pa šele z dnevom, ko je stranka dobila obvestilo o določitvi.

R III. 159/00 dne 8. julija. — Pravomočno ustanovljenih dražbenih pogojev ni moči več izpremeniti, če se je tudi vsled pristopa kakega poznejšega upnika k uvedenemu dražbenemu postopanju izpremenil položaj glede na bremena, ki jih je po §-u 150 izvrš. r. prevzeti brez vračunanja na največji ponudek (§ 139, odst. II. izvrš. r.).

R III. 191/00 dne 6. avgusta. — Ambulantni oddelki za mapiranje niso samostojni vojaški oddelki s samostojnim garnizijskim krajem, spadajo marveč k vojaško-grafičnemu institutu,

čegar garnizijski kraj je Dunaj. Za vojaške osebe, ki so stabilno prideljene temu institutu oz. njegovim ambulantom od delkom za mapiranje, določa se torej podsodnost v zmislu §-a 68 jur. r. po garnizijskem kraju Dunaju, za vojaške osebe pa, ki so oddelkom za mapiranje le začasno prideljene, po garnizijskem kraju njihovih vojaških čet.

R III. 208/00 dne 4. septembra. — K izvršilnim stroškom, ki jih je pri razdelitvi največjega ponudka vpoštevati v zmislu §-a 216, zadnji odstavek izvrš. r., spadajo tudi stroški mobilarne, za isto terjatev morebiti vršeče se eksekucije.

R III. 209/00 dne 29. avgusta. — Določbe §-ov 39—42 izvrš. r. veljajo tudi za izvršilo s prisilno osnovo zastavne pravice; zatorej naj izvršilno sodišče, če so pogoji za ustavitev dani, dovoli ustavitev eksekucije ter ukrene izbris prisilno osnovane zastavne pravice (arg. ex § 96 izvrš. r.).

b) Pravica do letnih sejmov in pobiranja sejmarine ima javnopravni značaj. Zlasti način pobiranja sejmarine ni predmet kake zasebnopravne posesti in proti posegu v izvrševanje semanjske pravice ni dopustna pravna pot.

C. kr. okrajno sodišče v Celju je v sporni stvari tožeče srenje Št. Jurij ob južni železnici proti politični občini Št. Jurij ob južni železnici, toženi radi motenja v posesti pravice do pobiranja, uprave in porabe sejmarine s prip., izdalo temeljem ustne razprave končni sklep z dne 3 decembra 1901 C III. 86/1-3: Ugovor toženke zoper dopustnost pravnega pota ne velja in spozna se za pravo: Tožeča tržna srenja Št. Jurij ob južni železnici je v zadnji faktični samoposesti pravice pobirati, upravljati in porabljati na svoj račun pristojbine od prignane živine in štantnino ob štirih letnih sejmih in zlasti ob letnem sejmu dne 28. oktobra; politična občina Št. Jurij ob južni žel. je po svojem občinskem odboru in predstojniku samolastno motila tržno srenjo Št. Jurij v posesti te pravice, ko je v seji dne 27. oktobra 1901 sklenila in ta sklep tudi izvršila, da pristojbin od prignane živine in štantnin od letnega sejma dne 28. oktobra 1901 ne smejo več pobirati postavljeni organi tržne srenje Št. Jurij in

da jih tržna srenja tudi ne sme upravljati ter porabljati, ampak da naj tožena politična občina Št. Jurij ob južni železnici po svojih občinskih organih pristojbine pobira in shranjuje vplačane; tako je tržno srenjo samolastno izpodrinila iz faktične posesti pobiranja sejmarine; politična občina Št. Jurij je dolžna vzdržati se vsakega nadaljnega motenja te pravice ter tožeči tržni srenji povrniti tožne in sodne stroške v znesku 76 K 22 h v 14 dneh, vse to pod eksekucijo.

Iz soglasnih navedeb obeh strank se kaže stvarni položaj nastopno:

Temeljem svoje dni podeljenih tržnih privilegijev (zadnji iz leta 1837) ima tržna srenja Št. Jurij pravico, pobirati na letnih sejmih v trgu Št. Juriju ob južni železnici pristojbine za prigon in štatnine ter jih porabljati za srenjske potrebe in namene. Na leto je bilo 7 sejmov, med njimi tudi sejem dne 28. oktobra vsakega leta.

Leta 1865. se je tožeča tržna srenja združila s štirimi sel-skimi občinami (Št. Jurij, Sv. Ahac, Sv. Rozalija in Sv. Primož). Pri tem se je vsaki občini pridržala premična in nepremična imovina ter se je zlasti dogovorilo, da se sme dohodek od privilegiranih letnih sejmov trga Sv. Jurja kakor odslej, tako tudi v bodoče porabljati in upravljati v korist trga (tako je besedilo protokolarnega dogovora). Tožeča srenja je tja do leta 1900 — torej tudi po združenji — od vseh sedmih, v Št. Juriju vršečih se letnih sejmov zase pobirala omenjene pristojbine po svojih postavljenih organih ter jih upravljala in porabljala samo za potrebe in namene tržne občine. — Leta 1900 se je pa med srenjo in politično občino Št. Jurij dogovorilo, da naj se le-tej prepuste prejemki treh, imenoma navedenih letnih sejmov, nasprotno pa naj se prejemki od ostalih štirih letnih sejmov (12. marca, 24. aprila, 4. maja in 28. oktobra) izrecno pridrže tožeči srenji.

Ta dogovor se je izpolnjeval — do letnega sejma, ki je bil dne 28. okt. t. l., in do takrat je tržna občina Št. Jurij pobirala in upravljala pristojbine od teh štirih sejmov.

Dne 27. oktobra 1901 je pa odbor tožene politične občine storil začetkom navedeni sklep (zapisnik o seji dne 27. oktobra

1901) in odredil, da se pristojbine toliko časa pridrže, dokler se odloči vprašanje, čegavi so sejmi. Ta sklep se je tržni občini vročil z dnem 27. oktobra 1901 št. 2544 in na sejmu 28. oktobra tek. leta tudi izvedel. S tem se čuti tožnica moteno v zadnji faktični posesti pravice, v izreku navedene, in zato s tožbo predlaga, naj se to motenje posesti ugotovi ter prisili toženo občino, da opusti vsako nadaljnje takšno motenje in povrne stroške.

Toženka ugovarja le nedopustnost pravne poti, češ, da ima politična občina Št. Jurij dolžnost in pravico, nadzorovati sejme vseh združenih občin i v policijskem i sanitarnem oziru, s tem da je združena pravica, pobirati tržnino.

Priznava se torej, da je dosedaj na omenjenih sejmih pobirala tržnine, jih porabljala in upravljala tožeča tržna občina, priznava se tudi dejstvo motenja t. j. citirani sklep odbora politične občine Št. Jurij ob južni železnici in njega izvršitev povodom sejma dne 28. oktobra 1901.

Vprašanje je torej le, če so sodišča poklicana varovati in zopet ustanoviti dosedanjo šego. Po §-u 457 c. pr. r. je izključeno sleherno razmotrivanje o pravici do posesti, o naslovu, pošteni ali nepošteni posesti, in zato ne gre pretresovati dejstva, na katero se tožena občina sklicuje v dokaz pravosti svojega postopanja, in tudi ne tega, na kaj opira tožeča tržna občina pravico, v katere faktičnem dosedanjem izvrševanju se čuti moteno. Vzlic temu pa je kvaliteto one pravice, za katere posest oziroma faktično izvrševanje se tožiteljica poteguje, pretresavati, kolikor je potrebno in bistveno, da se odloči ugovor toženke radi nedopustnosti pravnega pota.

Pobiranje sejmarine je v §-u 69 obrtnega reda sicer vzeto v misel, izvira zatorej izvrševanje te pravice iz oblasti, dane po obrtnem redu občinam, ter je zato v tem oziru javnopravne narave. Vendar pa na drugi strani ni dvomiti, da treba dohodke iz semanjske pravice prištevati tudi k imovinskim pravicam občine, tukaj torej tožiteljice tržne občine (zakon z dne 5. marca 1862 št. 18 drž. zak. in z dne 5. maja 1882 dež. zak. za Štajersko št. 25 poleg razglasa z dne 14. julija 1882 dež. zak. št. 30). To v pričujočem slučaju izraža citirano, imovinskopravni zadržek zadevajoče besedilo prot. dogovora z dne 31. januarja 1865, ti-

kajoče se združitve v njem navedenih krajevnih občin s tržno občino Št. Jurij.

V tem slučaju je torej pravica do pobiranja sejmarine del imovinskih pravic, pridržanih tožeči tržni občini. Take pravice pa niso odtegnene pravnemu prometu, in sicer že zaradi tega ne, ker so taki dohodki lahko predmet dogovorov in so v tem slučaju, kakor priznано, tudi dejansko bili ter je celo dopustno, dajati jih v zakup ali zastavo. Ker končno ta pravica, ki sicer izvira samo iz pravice do sejmovanja, dopušča trajno, oziroma opetovano izvrševanje in torej zamore biti predmet posesti v smislu § 311, oz. 314 o. d. z., ni nobenega razloga, zakaj se ne bi v tem slučaju uporabljale tudi ostale določbe obč. drž. zakonika, ki vrejujejo posest, ter določbe civ. pr. reda, ki se tičejo postopanja pri motenju posesti. To, da je motenje v le-tem slučaju povzročila politična občina oz. njen odbor, ne more imeti vpliva, ker lahko tudi katerakoli poljubna fizična oseba izvrši enako motenje, in je pač vendar treba oba slučaja enako presojati glede na to, da je nemerodavno — kakor se je gori izvedlo — na kakšno dozdevno upravičenost se motenje upira.

Kaj drugega bi bilo, če bi se branil sejmarino plačati kak sejmar, ki stoji v razmerji zavezanca nasproti upravičencu do pobiranja. V takem slučaju je nasproti zavezancu mogoča vselej le enkratna izvršitev pravice do pobiranja pristojbine in zategadelj ni moči govoriti o posesti pravice njemu nasproti in tako tudi ne o kakem motenju v posesti pravice.

Pač pa je z ozirom na določbo § 13. o. d. z. soditi, da je tudi na privilegirani semanjski pravici t. j. upravičenosti, imeti sejme, mogoča faktična posest, in da se sme zatorej tudi proti motenju v posesti take pravice, če se na pr. nasilno ovira imeti sejem, poklicati sodno pomoč zastran take začasne odredbe. Toliko bolj mora to veljati tudi pri motenju oblasti, ki se opira na tržno pravico in vsakega tretjega izključuje, namreč oblasti za pobiranje sejmarine.

Tožeča tržna občina je imela torej pravico prositi sodnega varstva proti priznanemu motenju po toženi politični občini Št. Jurij ob juž. žel. in je bilo po vsem tem ugoditi tožbenemu zahtevku in zavriniti ugovor nedopustnosti pravnega pota.

Odredba glede stroškov se opira na določbe §-a 41 c. pr. r.

C. kr. okrožno sodišče v Celju je s sklepom od 18. januarja 1902 R. I. 12/2-1 rekurzu toženke proti končnemu sklepu in ugovoru zastran nedopustnosti pravnega pota ugodilo in tožbo zavrnilo.

Razlogi.

Ko so se združile selske občine Št. Jurij, Sv. Ahac, Sv. Rozalija in Sv. Primož v eno politično občino l. 1865, so po zapisniku od 31. januarja 1865 reprezentanti teh občin med drugim dogovorili, da ostane vsaki imenovanih občin njena dosedanja imovina, ki se za vsako posebej upravlja ter uporablja. Glede trga Št. Jurija se je zlasti določilo, »da se smejo dohodki od privilegiranih letnih sejmov Št. Jurija uporabljati in upravljati kakor do sedaj, tako tudi v bodoče, v prid trgu.«

Leta 1900. sta se zastopstvo trga Št. Jurij na juž. žel. in politična občina enakega imena tako pogodila, da so se le-tej prepustili dohodki ob 3 do 7 letnih sejmi v trgu Št. Juriju, nasprotno pa so dohodki z ostalih sejmov in sicer sejmov od 12. marca, 24. aprila, 4. maja in 28. oktobra ostali trgu Št. Juriju. — Tožiteljica je torej temeljem starega, zadnjič leta 1837. potrjenega tržnega privilegija pobirala sejmarino (pristojbine od prignane živine in štantnino) neovirana in jo porabljala tje do sejma dne 28. oktobra 1901. — Ob tem sejmu pa ni ničesar pobrala, ker je bila politična občina po svojem odboru dne 27. oktobra 1901 sklenila, da sejmarino od sejma dne 28. oktobra 1901 pobere toženka in toliko časa pridrži, dokler se ne reši vprašanje, če pristojna tožiteljici kaka pravica do pobiranja. Ta sklep, ki se je dne 28. oktobra 1901 tudi izvedel, se je tožiteljici sporočil dne 27. oktobra 1901.

Proti temu posegu v svoje tržne pravice išče tožiteljica varstva s tožbo radi motene posesti. Da se ž njo zmaga, mora najprvo biti gotovo, ali je pravica, katere izvrševanje se je zabranilo, zasebna pravica, ker le takšni more dati varstvo civilni sodnik.

Pri rešitvi tega vprašanja samo na sebi ne pride v poštev, da se opira pravica tožiteljice na privilegij. Kajti za tak privilegij je le treba, da se poprej z aktom državne volje podeli pravica za gotovo oblast, a s tem se ne določi narava podeljene

pravice, ki more biti zasebna ali javna pravica. Če se pa premisli bistvo semanjske upravičenosti, ki daje oblast, imeti sejme in pobirati sejmarino, tedaj se pokaže, da je to taka upravičenost, ki vpliva na trgovino in promet na določenem kraju, ki zahteva varnostnih in zdravstvenopolicijskih naredeb, ki obsega v svrhu pokritja stroškov, s tem združenih, tudi oblast, pobirati pristojbine, in ki se slednjič v veliki meri tiče državnega interesa. — Torej je le dosledno, če se je tržna upravičenost svoje dni smatrala za regal vladarja, edinega nositelja državne oblasti.

A tudi sedaj se tržna upravičenost kaže za izvirek pravice, ki je zvezana z državno nadoblastjo. Tako mora vsaka občina, v kateri se vrše sejmi, po krajevnih potrebah določiti semanji red, ki ga politično deželno oblastvo potrdi in ki naj obsega tudi tarif tržnih pristojbin (§ 70. obrtnega reda). Po § 69. obrt. r. se ne sme semanjski promet obložiti z nobenimi drugimi davščinami, nego s takimi, ki tvorijo odškodnino za prepuščeni prostor, za uporabo prodajalnic in priprav ter za druge, s sejmom združene izdatke. § 71 obrt. r. slednjič določa posebne predpise, kako si pridobe občine upravičenost do sejmov, in katere ozire je vpoštevati pri takih dovolitvah. Po odredbi ministrstva za notranje stvari z dne 10. januarja 1853 podeljuje dovolitev za tedenske sejme okrajno glavarstvo, za letne sejme pa politična deželna vlada. Pobira se sejmarina, če treba, potom politične eksekucije.

Iz tega izhaja, da upravičenost do sejma in z njo združena pravica do pobiranja sejmarine ima javnopravni značaj, naj že izvira, kakor v le-tem slučaju, iz privilegija ali pa iz dovolitve kakega političnega oblastva.

Ta značaj pravice do pobiranja, ki jo je izvrševala tožeča tržna srenja, se ni mogel izpremeniti po navedeni pogodbi, ki se je sicer nanašala le na porabo in upravo sejmarin tržne srenje Št. Jurij ob juž. žel., in tudi to, da je moči pravico dati v zakup ali jo obremeniti, ne dokazuje, da bi te pravice ne bilo smatrati za javno pravico.

Določba §-a 13 o. d. z. se za presojo pravne narave dotične pravice ne more privzeti, ker je tej določbi pogoj, da mora privilegij obsegati zasebnopravno oblast, da bi ga bilo potem moči presojati po zasebnopravnih določilih. Te premise pa, kakor se je izkazalo, tukaj ni.

Če pa je oblast, v katere zvrševanju se tožiteljica čuti moteno, javnopravne narave, potem se pravnega varstva zanjo ne da iskati pravnim potom, nego le pri upravnem oblastvu.

Ugovor nedopustnosti pravnega pota je torej utemeljen. Zato je bilo ugoditi rekurzu proti prvosodnemu končnemu sklepu, ki je ugovor zavrnil in tožbi ugodil, ter odločiti, kakor je zgoraj izrečeno. (§§ 477 št. 6 in 478 c. pr. r.).

C. kr. najvišje sodišče je na revizijski rekurz tožiteljice z odločbo od 20. februarja 1902 št. 2301 storilo sklep, da se revizijskemu rekurzu ne ugodi.

Razlogi.

Izpodbijani rekurznosodni sklep je popolnjen po zakonu in revizijsko rekurentinjo se napotuje na njegovo, točno in vsestransko utemeljitev, kateri se le z ozirom na izvajanja revizijskega rekurza pristavlja še nastopno:

Razločevati je med pravico do letnih sejmov in do prejemanja tozadevnih pristojbin od prignane živine in štantnin kakor pravice same in med načinom izvrševanja te pravice.

Po vsebini te tožbe se sodna pomoč zahteva v prvi vrsti za način izvrševanja zadevne pravice; to jasno izhaja iz zahtevka, po katerem je iskati motenja tožiteljčine posesti le v tem, da je tožena občina storila ter tudi izvršila sklep, da pristojbin od prignane živine in od štantov letnega sejma dne 28. oktobra 1901 ne smejo postavljeni organi tožiteljice več pobirati, upravljati in porabljeni, ampak da je dala toženka samolastno te pristojbine pobirati in vplačila hraniti ter da je s tem samolastno izpodrinila tožiteljico iz faktične posesti in od izvrševanja pravice do pobiranja sejmarine. Način pobiranja te sejmarine pa ni predmet kake zasebne pravice ali kake zasebnopravne posesti, temveč ga je urediti po političnem oblastvu, kakor je to prizivno sodišče stvarno in zakonito razložilo.

Ker ni tu zasebnopravne posesti, tudi niso sodišča poklicana kakorkoli odločevati v tej stvari, zlasti ker zahtevek tudi na to meri, da bi se tožencem prepovedalo vsakatero posezanje v dosedanji način pobiranja s strani organov, od tožiteljev po-

stavljenih. S tako odredbo bi se naravnost poseglo v pristojnost politične uprave. V to pa sodišča niso poklicana.

Revizijskemu rekurzu torej ni bilo ugoditi.

c) Eksekucija se sme dovoliti za take zamudne obresti, katere nastanejo vsled neplačila razsodbeno brez obresti prisojenega kapitala po preteku paricijskega roku.

Po razsodbi c. kr. deželnega sodišča v Pragi z dne 29. decembra 1900 je bil toženec dolžan plačati tožitelju znesek 2272 kron in stroške v 14 dneh. Obresti se v tožbi niso bile zahtevale. To razsodbo je na priziv višje deželno sodišče potrdilo z razsodbo z dne 7. marca 1891.

S sklepom z dne 15. aprila 1891 se je na tožiteljev predlog dovolila eksekucija v izterjanje izvršljive terjatve v znesku 2272 kron s 5% zamudnimi obrestmi od 31. januarja 1901 naprej in s stroški vred.

C. kr. višje dež. sodišče za Češko je na zavezančev rekurz proti dovolitvi eksekucije tudi zaradi 5-odstotnih zamudnih obresti od 31. januarja 1901 naprej izpremenilo s sklepom od 19. julija 1901 izpodbijani sklep v toliko, da se je zavrnil predlog zahtevajočega upnika na dovolitev eksekucije za izterjanje 5-odstotnih zamudnih obrestij od 31. januarja 1901 naprej. Zahtevajočemu upniku se je naložilo povračilo prizivnih stroškov.

Razlogi.

Z razsodbo, na katero opira zahtevajoči upnik eksekucijo, se je tožitelju res brez obresti prisodil znesek 2272 kron, in obresti se sploh niso mogle prisoditi, ker obresti ni zahteval tožitelj, sodišče pa ni upravičeno, kaki stranki nekaj prisojati, kar se ni predlagalo; to velja posebno tudi o obrestih (§ 405 c. pr. r.). Zatorej manjka za obresti, ki jih hoče imeti zahtevajoči upnik, eksekucijskega naslova v zmislu §-a 1. izvrš. r. in radi tega je bilo omenjeni eksekucijski predlog zahtevajočega upnika zavrniti.

Vsled revizijskega rekurza zahtevajočega upnika je izdalo c. kr. najvišje sodišče z odločbo z dne 22. avgusta 1901 sklep:

Revizijskemu rekurzu se I. deloma ugodi, rekurzno-sodni sklep izpremeni in odloči: zahtevajočemu upniku se dovoljuje eksekucija tudi v izterjanje 5-odstotnih obresti od 2272 kron od 7. aprila 1901 naprej. II. V ostalem, to je glede obresti od 31. januarja 1901 do 6. aprila 1901, se revizijski rekurz zavrne. III. Stroški pravnih lekov obeh strani se mejso-bojno pobotajo.

Pri tem se je uvaževalo, da se sicer res v razsodbi niso prisodile obresti izterjavane terjatve; toda ne gre se za obresti, ki bi se bile v tožbi terjale, da bi potem sodnik odločil, ali one pristojajo, marveč gre se za zamudne obresti radi tega, ker se ni držal plačilni, s sodbo določeni rok. Na take obresti se v razsodbi ni moglo ozirati, ker more pravica do takih obresti nastati pravzaprav šele po razsodbi. Vender pa pravica na poplačilo zamudnih obresti ne more biti dvomljiva in iz več razlogov (radi ekonomije pri pravnih stroških) ni želeti, da bi radi onih zamudnih obresti morda nastale posebne pravde. Zato mora razsodba biti tudi eksekucijski naslov za zamudne obresti, ker je v njej podan temelj pravice do zamudnih obresti po številki in času. Zategadelj je bilo eksekucijo radi zamudnih obresti, četudi se niso nahajale v razsodbi, načeloma dovoliti, toda začetni termin za zamudne obresti ni 31. januarij 1901, ampak 7. april 1901, ker je prvosodna razsodba bila izpodbijana, potem pa potrjena, in ker je ta potrditev bila zavezancu dne 23. marca 1901 vročena in se je 14dnevni plačilni rok končal 6. aprila 1901, ker je zatorej nastala šele 7. aprila 1901 zamuda in pristojajo od tega dne zamudne obresti. Bilo je torej revizijskemu rekurzu deloma ugoditi, deloma ga pa je bilo tudi zavrniti.

